

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่อง ชุมชนบ้านภู ต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกตสนามวิจัย เหตุการณ์และเข้าร่วมกิจกรรมที่สำคัญ และการศึกษาเอกสารบันทึกต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกสนามการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 เข้าสู่สนามการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างความสัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดแหล่งข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 6 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 7 การจัดกระทำข้อมูล

ขั้นตอนที่ 8 การนำเสนอผลการจัดกระทำข้อมูล

โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกสนามการวิจัย

1. สนามวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ชุมชนบ้านภู ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตผู้วิจัยกำหนดสนามการวิจัย ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกสนามวิจัยดังนี้

1.1 มีปรากฏการณ์ตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษา คือ ชุมชนบ้านภู ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร เป็นชุมชนที่มีศูนย์เรียนรู้ที่เป็นสถานเรียนรู้ในด้านการประกอบอาชีพ 6 ฐานการเรียนรู้ มีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนภูไท มีสังคมที่อยู่กันแบบเครือญาติและมีเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง

1.2 เป็นสนามวิจัยที่สามารถทำการวิจัยได้เสร็จตามเวลา

1.3 มีความสะดวกในการคมนาคมและติดต่อสื่อสาร ใช้เวลาในการเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลไม่นานเกินไป

1.4 ผู้วิจัยสามารถเข้าไปศึกษาวิจัยได้เป็นระยะ ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การเข้าสนามการวิจัย

ในการเข้าสนามการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้มีลำดับขั้นตอนในการเข้าสนามการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเตรียมตัวเข้าสู่สนามการวิจัย ผู้วิจัยมีการเตรียมตัวดังนี้

1.1 การเตรียมด้านความรู้ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนบ้านภู ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร เช่น ประวัติชุมชนบ้านภู สภาพทั่วไปของชุมชน แนวคิดการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จุดเริ่มต้นในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและแรงจูงใจ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9

1.2 การเตรียมด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การเตรียมสมุดบันทึกภาคสนาม เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพดิจิทัล เครื่องคอมพิวเตอร์พกพา เป็นต้น

1.3 เตรียมการประสานงานกับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. การแนะนำตนเอง ผู้วิจัยดำเนินการแนะนำตนเองต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยครั้งนี้ได้แก่

2.1 กำนันประจำตำบลบ้านเป่า จำนวน 1 คน

2.2 ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 และหมู่ 2

3. ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 5 คน ได้แก่

3.1 ประชาชนด้านอาชีพเกษตรจักสาน

3.2 ประชาชนด้านเกษตรไร่นาสวนผสม

3.3 ประชาชนด้านการทอผ้าไหม

3.4 ประชาชนด้านพัฒนาชุมชน

3.5 ประชาชนด้านค้าขาย

4. ผู้เฒ่าผู้แก่ จำนวน 8 คน

5. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 10 คน ได้แก่

5.1 ประธานกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 คน

5.2 รองประธานกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 คน

5.3 คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 8 คน

6. เกษตรกรในชุมชนจำนวน 24 คน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างความสัมพันธ์

ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ติดต่อและขอคำปรึกษากับบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อให้ผู้วิจัยสามารถขยายแหล่งข้อมูล ได้อย่างครอบคลุม
2. สํารวจข้อมูลพื้นฐานของแหล่งข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
3. ติดต่อกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งนัดหมาย วันเวลาเพื่อเก็บข้อมูล
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันเวลาที่นัดหมาย และตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดแหล่งข้อมูล

ในการกำหนดแหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์สถานที่ และเวลา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เอกสารสิ่งพิมพ์ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเอกสารเกี่ยวกับเอกสารโครงการในชุมชนบ้านภู ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร นอกจากนั้นเป็นหนังสือเกี่ยวกับอำเภอหนองสูง วารสาร บทความเกี่ยวกับบ้านภู หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในประเด็นต่าง ๆ ที่ศึกษาตลอดจนเว็บไซต์ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านภู ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร
2. บุคคล ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล
3. สถานที่ ที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ชุมชนบ้านภู ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร
4. เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 – 31 ตุลาคม พ.ศ. 2555

ขั้นตอนที่ 5 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีเครื่องมือในการวิจัยประกอบไปด้วย

1. ผู้วิจัยนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดเพราะการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์คนโดยตรงดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เตรียมตัวก่อนการเก็บข้อมูล เนื่องจากผู้วิจัยคือผู้เก็บข้อมูลและ

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมให้กับตนเองดังนี้

1.1 ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความรู้ทางทฤษฎี

1.2 ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ร่วมกับศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยเชิงคุณภาพ พร้อมกับการรับคำชี้แนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.3 ศึกษาคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นนักวิจัยและตระหนักถึงการพัฒนา คุณลักษณะเหล่านี้ในตัวนักวิจัย อันได้แก่ การมีความรู้สึกร่วมกับกลุ่ม การเป็นที่ยอมรับ นับถือและไว้วางใจได้ การเป็นมิตรและจริงใจ การมองโลกในแง่ดี การให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือ การระมัดระวังอากัปกริยา การยิ้มแย้ม การเป็นผู้ฟังที่ดี การเปิดใจกว้าง รับฟัง เปิดเผย การเคารพนับถือผู้อื่น และการให้ความเสมอภาคกับทุกคน

1.4 เตรียมเครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้บันทึกข้อมูลระหว่างการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

1.5 กล้องถ่ายภาพดิจิทัล เก็บข้อมูลภาพในบรรยากาศชั้นตอนและกระบวนการ ที่ดำเนินการในชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

2. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กรอบคำสัมภาษณ์เป็นคำถามที่เกี่ยวกับการนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต โดยครอบคลุมตามกรอบเนื้อหาต่างๆ และ กำหนดกรอบการสัมภาษณ์ (Interview guide) โดยแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 5 ตอน ซึ่งผู้วิจัยได้ ศึกษาแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยใกล้เคียงกัน ตามวัตถุประสงค์ ของกรอบแนวคิด ทฤษฎี และ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

2.2 ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้

2.3 ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ของเศรษฐกิจ

พอเพียง

2.4 ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายเนื่องมาจากการดำเนินการ ศูนย์การเรียนรู้

2.5 ตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการของ ศูนย์การเรียนรู้

2.6 ตอนที่ 6 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการศูนย์การเรียนรู้

3. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยการเข้าไปร่วมกิจกรรมในกลุ่มต่างๆ

4. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นสนทนาและซักซ้อมความเข้าใจการจัดสนทนา เตรียมประเด็น

การสนทนา เพื่อให้ได้ประเด็นสนทนาที่ตรงตามข้อวัตถุประสงค์ และกำหนดประเด็นไม่ให้มีหลากหลายประเด็นจนเกินไป ซึ่งประเด็นการสนทนา ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 4.1. การบริหารจัดการการให้ความรู้
- 4.2. ผลการดำเนินงานในชุมชน
- 4.3. ประสพผลสำเร็จเพราะเหตุใด
- 4.4. กลไกนำมาซึ่งความสำเร็จสู่เศรษฐกิจพอเพียง
- 4.5. ความภูมิใจในความสำเร็จ
- 4.6. บทเรียนที่มีคุณค่าสำหรับการส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ

พอเพียง

4.7. ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน

เมื่อดำเนินการสนทนากลุ่มครบทุกประเด็นแล้วผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

6. เครื่องมือที่ช่วยจดบันทึก คือ สมุดจดและปากกาสำหรับจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งช่วยในการบันทึกคำพูด บรรยายภาพ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้คือ

1. นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ดังนี้

1.1 อาจารย์ ดร.สมบัติ ฤทธิเดช วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (ปร.ค.) สาขาวิชาการพัฒนาและการปฏิรูปองค์การ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.2 อาจารย์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (ปร.ค.) สาขาวิชาไทยศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.3 ผศ.ดร.วิมลมาศ ปฐมวนิชกุล วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (ปร.ค.) สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.4 ผศ.ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญญา ชูยกระเดื่อง วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (ปร.ค.) สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวิจัย

1.5 ดร.พงศักร โพธิ์พุดศักดิ์ วุฒิศึกษา ดุษฎีบัณฑิต (ค.ศ) สาขาการศึกษานอก
ระบบ ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวิจัย

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์ มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหา วิธีการศึกษาเพื่อกำหนด
ขอบเขตเนื้อหาการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2 ศึกษารูปแบบวิธีการสัมภาษณ์

2.3 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

2.4 กำหนดเนื้อหาในการสัมภาษณ์ให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.5 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามรูปแบบที่เหมาะสมและกำหนดประเด็นเนื้อหา ภาษา
การตั้งคำถาม พินิจเป็นฉบับร่างแบบสัมภาษณ์

2.6 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) ตรวจสอบรูปแบบเนื้อหา
เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะด้านการใช้ข้อความ
ที่ซ้ำซ้อนและควรสัมภาษณ์ในแต่ละข้อเพียง 1 ประเด็นให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์

2.7 การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมี 3 ประเด็น คือ เหมาะสม ไม่เหมาะสม และ
ไม่แน่ใจ โดยพิจารณาข้อคำถามนั้น ๆ ว่างได้ตรงหรือสอดคล้องหรือไม่ ถ้าเหมาะสม ให้ค่า = 1
ไม่เหมาะสม = -1 และไม่แน่ใจ ให้ค่า = 0

2.8 ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคัดเลือกรูปแบบจะพิจารณาตามความเป็นไปได้ ของ
รายละเอียดสิ่งที่จะสร้างถ้ามีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 ซึ่งแสดงว่าแบบนั้นใช้ได้
ตามเนื้อหาที่ระบุไว้ในรายละเอียด และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และถ้าแบบใด ได้คะแนน
เฉลี่ยต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะว่าแบบไม่เป็นไปตามเนื้อหาที่ระบุไว้ใน
รายละเอียด และไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

พบว่าได้แบบสัมภาษณ์จำนวน 34 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .82

2.9 ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ด้านการใช้ข้อความที่ชัดเจนใน
แต่ละข้อจะมีประเด็นสัมภาษณ์มีเนื้อหาประเด็นเดียว และจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อเตรียม
นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การสร้างแบบสังเกตมีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษารูปแบบวิธีการสังเกต

3.2 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างเครื่องมือแบบสังเกต

3.3 กำหนดเนื้อหาในการสังเกตให้ค่านิยามพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต โดยครอบคลุมสิ่งที่สังเกต พฤติกรรม และความหมายของพฤติกรรมที่สังเกต

3.4 สร้างแบบสังเกตตามรูปแบบที่เหมาะสมและกำหนดประเด็นเนื้อหา ภาษาการตั้งคำถาม พิมพ์เป็นฉบับร่างแบบสังเกตเลือกรูปแบบการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายสถานการณ์ และพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต

3.5 นำแบบสังเกตฉบับร่างเสนอผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) ตรวจสอบรูปแบบเนื้อหาเพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแบบการตรวจสอบคุณภาพแบบสังเกตคุณภาพของแบบสังเกตขึ้นอยู่กับทักษะและความชำนาญของผู้สังเกตในการจดบันทึกและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

3.6 การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมี 3 ประเด็น คือ เหมาะสม ไม่เหมาะสม และไม่แน่ใจ โดยพิจารณาข้อคำถามนั้น ๆ วัตถุประสงค์หรือสอดคล้องหรือไม่ ถ้าเหมาะสม ให้ค่า = 1 ไม่เหมาะสม = -1 และไม่แน่ใจ ให้ค่า = 0

3.7 ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคัดเลือกรูปแบบจะพิจารณาตามความเป็นไปได้ ของรายละเอียดสิ่งที่สร้างถ้ามีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 ซึ่งแสดงว่าแบบนั้นดีใช้ได้ตามเนื้อหาที่ระบุไว้ในรายละเอียด และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และถ้าแบบใดได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะว่าแบบไม่เป็นไปตามเนื้อหาที่ระบุไว้ในรายละเอียด และไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

พบว่าได้แบบสังเกตจำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.77

3.8 ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะด้านการใช้ข้อความที่ชัดเจนในแต่ละข้อจะมีประเด็นการสังเกตมีเนื้อหาประเด็นเดียว และจัดพิมพ์แบบสังเกตเพื่อเตรียมนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การสนทนากลุ่มมีลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 กำหนดปัญหาหรือหัวข้อ รวมทั้งคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้เหมาะสม

4.2 ศึกษารูปแบบการสนทนา

4.3 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างและแนวคำถาม

4.4 กำหนดเนื้อหาในการสนทนาให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

4.5 สร้างประเด็นการสนทนาตามรูปแบบที่เหมาะสมและกำหนดประเด็นเนื้อหา ภาษาการตั้งคำถาม พิมพ์เป็นฉบับร่างประเด็นการสนทนา

4.6 นำประเด็นการสนทนาฉบับร่างเสนอผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) ตรวจสอบรูปแบบเนื้อหาเพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงประเด็นการสนทนา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ

ด้านการใช้ข้อความที่ซ้ำซ้อนและควรสนทนาในแต่ละข้อเพียง 1 ประเด็นให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์

4.7 การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมี 3 ประเด็น คือ เหมาะสม ไม่เหมาะสม และไม่แน่ใจ โดยพิจารณาข้อคำถามนั้น ๆ วัดได้ตรงหรือสอคล้องหรือไม่ ถ้าเหมาะสม ให้ค่า = 1 ไม่เหมาะสม = -1 และไม่แน่ใจ ให้ค่า = 0

4.8 ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคัดเลือกรูปแบบจะพิจารณาตามความเป็นไปได้ของรายละเอียดสิ่งที่จะสร้างถ้ามีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 ซึ่งแสดงว่าแบบนั้นดีใช้ได้ตามเนื้อหาที่ระบุไว้ในรายละเอียด และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และถ้าแบบใดได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะว่าแบบไม่เป็นไปตามเนื้อหาที่ระบุไว้ในรายละเอียด และไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย พบว่าได้ข้อการสนทนาจำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.8

4.9 ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะด้านการใช้ข้อความที่ชัดเจนในแต่ละข้อจะมีประเด็นสนทนามีเนื้อหาประเด็นเดียว และจัดพิมพ์ประเด็นสนทนาเพื่อเตรียมนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังจากผู้วิจัยได้สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องในสนามวิจัย ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 50 คน ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อนำไปขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการสังเกต สัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม และบันทึกภาพการเก็บรวบรวมข้อมูลที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองการสัมภาษณ์ได้ใช้วิธีเข้าไปพักในพื้นที่สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อเข้าสัมภาษณ์ โดยจะหลีกเลี่ยงคำว่าขอสัมภาษณ์เป็นขอข้อมูลหรือขอความรู้ เพื่อประกอบการศึกษาในระดับปริญญาโทเพื่อให้แตกต่างจากที่นักข่าวหรือแหล่งข่าวอื่น ๆ ไปขอสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามตามหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 การดำเนินชีวิตของบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านภูอก่อนมีต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 การดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านภูหลังจากที่ได้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โดยมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดความรู้ในด้าน การประกอบอาชีพ

2.3 สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านภูหลังจากมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 1 การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

ประเด็นหลัก ที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล			วิธีการเก็บ รวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	บุคคล	เวลา	สถานที่		
1.สาเหตุของ การก่อตั้งศูนย์ การเรียนรู้	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 และหมู่ 2	สัปดาห์ที่ 1 เดือนมกราคม 2555	ศูนย์การ เรียนรู้	- การสนทนา -การ สัมภาษณ์	การพรรณนา วิเคราะห์
2. บทบาทและ หน้าที่ศูนย์การ เรียนรู้ชุมชน	กรรมการ ศูนย์การเรียนรู้	สัปดาห์ที่ 2 เดือน มกราคม 2555	ศูนย์การ เรียนรู้	- สนทนา - สัมภาษณ์	การ พรรณนา วิเคราะห์
3. การส่งเสริม และพัฒนา อาชีพ	ผู้ใหญ่ บ้านหมู่ 1 และหมู่ 2	สัปดาห์ที่ 3 เดือน มกราคม 2555	บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน	- สัมภาษณ์ - สนทนากลุ่ม	การพรรณ นา วิเคราะห์
4. การสร้าง สัมพันธภาพใน ชุมชน	เกษตรกร	สัปดาห์ที่ 4 เดือน มกราคม 2555	บ้านผู้ให้ สัมภาษณ์	- สัมภาษณ์ - การสนทนา กลุ่ม	การ พรรณนา วิเคราะห์
5. การพัฒนา ความสามารถ ในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	ผู้ใหญ่ บ้านหมู่ 1 และ หมู่ 2	สัปดาห์ที่ 1 เดือน กุมภาพันธ์ 2555	บ้าน ผู้ให้ สัมภาษณ์	- สัมภาษณ์ - การสังเกต	การ พรรณนา วิเคราะห์

ประเด็นหลัก ที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล			วิธีการเก็บ รวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	บุคคล	เวลา	สถานที่		
6. การพัฒนา ทักษะเฉพาะ ในด้านต่าง ๆ	คณะกรรมการ ศูนย์การเรียนรู้	สัปดาห์ที่ 2 เดือน กุมภาพันธ์ 2555	บ้านผู้ให้ สัมภาษณ์	- การ สัมภาษณ์ - การสนทนา	การพรรณนา วิเคราะห์
7. การ ประยุกต์ใช้ ทรัพยากรใน ท้องถิ่นให้เกิด ประโยชน์	เกษตรกร	สัปดาห์ที่ 3 เดือน กุมภาพันธ์ 2555	เทศบาล ตำบล บ้านเป้า	-การ สัมภาษณ์ -การสังเกต	การพรรณนา วิเคราะห์
8. การใช้ เทคโนโลยีใน การส่งเสริม และพัฒนา อาชีพ	กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	สัปดาห์ที่ 4 เดือน กุมภาพันธ์ 2555	เทศบาล ตำบล บ้านเป้า	- การ สัมภาษณ์ - การสังเกต	การพรรณนา วิเคราะห์
9. การแนะ แนวอาชีพ ให้กับเยาวชน ในท้องถิ่น	ผู้อาวุโส ในหมู่บ้าน	สัปดาห์ที่ 1 เดือน มีนาคม 2555	บ้าน ผู้ให้ สัมภาษณ์	- การ สัมภาษณ์ - การสนทนา กลุ่ม	การพรรณนา วิเคราะห์
10. การสืบ ทอดอาชีพตาม หลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	เกษตรกร ปราชญ์ ชาวบ้าน	สัปดาห์ที่ 2 เดือน มีนาคม 2555	บ้าน ผู้ให้ สัมภาษณ์	- การ สัมภาษณ์ - สนทนากลุ่ม	การพรรณนา วิเคราะห์
11. การจัดฐาน การเรียนรู้ตาม หลักเศรษฐกิจ พอเพียง 6 ฐาน	เกษตรกร	สัปดาห์ที่ 3 เดือน มีนาคม 2555	บ้านผู้ให้ สัมภาษณ์	- การสนทนา กลุ่ม - การ สัมภาษณ์	การพรรณนา วิเคราะห์

ประเด็นหลัก ที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล			วิธีการเก็บ รวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	บุคคล	เวลา	สถานที่		
12. ฐานด้าน การลดรายจ่าย	เกษตรกร	สัปดาห์ที่ 4 เดือน มีนาคม 2555	บ้านผู้ให้ สัมภาษณ์	- การสัมภาษณ์ - การสังเกต - การสนทนา กลุ่ม	การ พรรณนา วิเคราะห์
13. ฐานด้าน การเพิ่มรายได้	- ตัวแทนกลุ่ม เศรษฐกิจชุมชน	สัปดาห์ที่ 1 เดือนเมษายน 2555	บ้านตัวแทน กลุ่ม	- การสัมภาษณ์ - การสนทนา - การสังเกต	การพรรณนา วิเคราะห์
14. ฐานด้าน การประหยัด	- ประชาชน ชาวบ้าน	สัปดาห์ที่ 2 เดือน เมษายน 2555	ศูนย์การ การเรียนรู้	- การสังเกต - การสนทนา - การสัมภาษณ์	การพรรณนา วิเคราะห์
15. ฐานด้าน การเรียนรู้	นายกเทศมนตรี ตำบลบ้านเป้า	สัปดาห์ที่ 3 เดือน เมษายน 2555	เทศบาล ตำบล บ้านเป้า	- การสังเกต - การสนทนา - การสัมภาษณ์	การ พรรณนา วิเคราะห์
16. ฐานด้าน อนุรักษ์	บ้านผู้อาวุโส ในหมู่บ้าน เกษตรกร	สัปดาห์ที่ 4 เดือน เมษายน 2555	บ้านผู้ให้ สัมภาษณ์ วัด	- การสัมภาษณ์ - การสนทนา - การสังเกต	การ พรรณนา วิเคราะห์
17. ฐานด้าน การเอื้ออาทร ต่อกัน	- ประชาชน ชาวบ้าน	สัปดาห์ที่ 1 เดือน พฤษภาคม 2555	บ้านผู้ให้ สัมภาษณ์ วัด	- สัมภาษณ์ - การสนทนา - การสังเกต	การ พรรณนา วิเคราะห์

ประเด็นหลัก ที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล			วิธีการเก็บ รวบรวม ข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	บุคคล	เวลา	สถานที่		
18. รายได้ และรายจ่าย เนื่องมาจาก การดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	คณะกรรมการ การศูนย์ การเรียนรู้	สัปดาห์ที่ 2 เดือน เมษายน 2555	ศูนย์การ เรียนรู้	- สันทนาการ - สัมภาษณ์ - การสังเกต	การพรรณนา วิเคราะห์
19. จำนวนและ แหล่งที่มาของ รายได้	เกษตรกร	สัปดาห์ที่ 3 เดือนเมษายน พ.ศ. 2555	ศูนย์การ เรียนรู้	- การสังเกต - การสนทนา - สัมภาษณ์	การพรรณนา วิเคราะห์
20. จำนวน และสิ่งที่ก่อให้เกิด รายจ่าย	เกษตรกร	สัปดาห์ที่ 4 เดือนเมษายน 2555	เทศบาล ตำบล บ้านเป้า	- สัมภาษณ์ - การสังเกต	การพรรณนา วิเคราะห์

ตารางที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

บุคคลที่เกี่ยวข้องในการวิจัย	อาชีพ	จำนวน (50 คน)
1. กำนันตำบลบ้านเป่า	เจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น	1
2. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 และหมู่ 2	เจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่น	2
3. ประชาชนชาวบ้าน	เกษตรกร	5
4. ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน	เกษตรกร	8
5. คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน	เกษตรกร	10
6. เกษตรกร	เกษตรกร	24

กรอบแนวคิดการสัมภาษณ์ ชุมชนบ้านภูตันแบบศูนย์การเรียนรู้ของเศรษฐกิจพอเพียง

ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร
 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์
 ชนิดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง.....
 หมู่บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....
 จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
 ผู้ให้ข้อมูล(นาย นาง นางสาว).....ตำแหน่ง.....
 อยู่บ้านเลขที่.....บ้าน.....ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด.....เบอร์โทรศัพท์.....

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ประวัติความเป็นมาและสาเหตุการตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความเป็นมาอย่างไรบ้าง

2.2 รายชื่อคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้และจำนวนคณะกรรมการมีกี่คน

2.3 แนวคิดการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับแนวคิดจากที่ไหน อย่างไร

2.4 ศูนย์การเรียนรู้ดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไรบ้าง

2.5 สมาชิกในศูนย์การเรียนรู้มีความเข้าใจเกี่ยวกับตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างไร และนำมาประยุกต์ใช้กับอาชีพของท่านอย่างไรบ้าง

2.6 งบประมาณที่ใช้ในการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีอะไรบ้าง

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1 ระเบียบการดำเนินศูนย์การเรียนรู้ตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร

3.2 รูปแบบการบริหารงานของศูนย์การเรียนรู้ตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร

3.3 วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตของศูนย์การเรียนรู้ตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้มาอย่างไร

3.4 วิธีการดำเนินการหรือขั้นตอนการผลิตในกิจกรรมของศูนย์นั้นเป็นอย่างไร

3.5 ชนิดหรือรูปแบบของผลผลิตกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้มีอะไรบ้าง

3.6 การนำผลผลิตที่เกิดจากกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ตามแนวของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

3.6.1 แบ่งให้สมาชิก จำนวน.....ชิ้น หรือ.....บาท

3.6.2 นำไปใช้ในชุมชน จำนวน.....ชิ้น หรือ.....บาท

3.6.3 นำไปจำหน่าย จำนวน.....ชิ้น หรือ.....บาท

รายได้จากศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....บาท/เดือน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายได้และรายจ่ายเนื่องมาจากการดำเนินการศูนย์การเรียนรู้

- 4.1 ท่านต้องเสียเงินเพื่อซื้ออาหารในชีวิตประจำวันหรือไม่ อย่างไร
- 4.2 หากไม่มีเงิน ท่านคิดว่าท่านจะสามารถหาอาหารเพื่อยังชีพได้อย่างไร
- 4.3 ปัจจุบันการใช้จ่ายของท่านเป็นไปในทิศทางใด และส่วนใหญ่ใช้จ่ายไปกับอะไร
- 4.4 ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่ หากมีหนี้สินเหล่านั้นเกิดจากการกู้มาเพื่อจุดประสงค์ใด

ตอนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้

- 5.1 ท่านรู้สึกพึงพอใจกับการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่มากน้อยเพียงใด
- 5.2 ท่านคิดว่าอะไรคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้ท่านประสบความสำเร็จในการดำเนิน

ชีวิตในอาชีพของท่าน

- 5.3 ท่านคิดว่าอะไรคืออุปสรรคในอาชีพและการดำเนินชีวิตของท่าน
- 5.4 ท่านต้องการให้บุตรหลานของท่านสืบทอดอาชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงเหมือนท่านหรือไม่

- 5.5 ท่านมีแนวทางในการแนะแนวอาชีพให้แก่บุตรหรือเยาวชนในท้องถิ่นของท่านอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 6 แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการศูนย์การเรียนรู้

- 6.1 ท่านเคยรู้สึกท้อแท้ในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ หากเคย ท่านทำอย่างไรเพื่อให้ตนเองกลับมา มีสภาพจิตใจที่พร้อมจะต่อสู้ชีวิตหรือไม่

6.2 ท่านมีการพัฒนาทักษะเฉพาะตัวและอาชีพของท่านอย่างไร

6.3 ท่านมองตนเองในด้านการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างไร

6.4 ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาสังคมของท่านอย่างไรบ้าง

6.5 ท่านมีการพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นให้มีความสุขอย่างไร

6.6 ท่านใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง

6.7 ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีการนำความสามารถของผู้อื่นในท้องถิ่นมาใช้ให้

เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร

6.8 ท่านมีการพัฒนาอาชีพโดยประยุกต์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างไร

บ้าง

กรอบแนวคิดและประเด็นการสนทนา

ในการกำหนดกรอบแนวคิดและประเด็นการสนทนาผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด โดยมีรายละเอียด ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 กรอบแนวคิดและประเด็นการสนทนา

กรอบแนวคิด	ประเด็นการสนทนา
1. สร้างความคุ้นเคยและชี้แจงวัตถุประสงค์ การสนทนา	<ol style="list-style-type: none"> 1. แนะนำคณะผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม 2. สอบถามพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป 3. ให้สมาชิกผู้ร่วมสนทนาแนะนำตนเอง 4. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม 5. ขออนุญาตบันทึกเทปการสนทนา
2. การบริหารจัดการการให้ความรู้	- ศูนย์การเรียนรู้มีการบริหารจัดการและการให้ความรู้กับชุมชนอย่างไร
3. ผลการดำเนินงานในชุมชน	- ผลการดำเนินกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนเป็นอย่างไร - แตกต่างจากในอดีตอย่างไร
4. ประสพผลสำเร็จเพราะเหตุใด	- สิ่งที่ทำให้ศูนย์การเรียนรู้ประสบความสำเร็จคืออะไรบ้าง
5. กลไกนำมาซึ่งความสำเร็จสู่เศรษฐกิจพอเพียง	- กลไกหลักที่สำคัญต่อความสำเร็จคืออะไรบ้าง - ในอนาคตคิดว่าชุมชนนี้จะยังคงยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่อย่างไร - มีแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพอเพียงนี้อย่างไรบ้าง
6. ความภูมิใจในความสำเร็จ	- รางวัลที่ได้รับ
7. บทเรียนที่มีคุณค่าสำหรับการส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง	- ประโยชน์ของชุมชนและบุคคล รวมถึงสิ่งที่ได้รับ

กรอบแนวคิด	ประเด็นการสนทนา
8. ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน 9. ปิดการสนทนา	- ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินกิจกรรม 1. ทบทวนสิ่งที่พูดคุยผ่านมา และสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม 2. พุดคุยเรื่องอื่น ๆ ที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลายจากที่พูดคุย 3. พิจารณาความเหมาะสมของเวลาและขอบคุณผู้ร่วมสนทนา

ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group) กลุ่มคนดังต่อไปนี้ คือ ผู้บริหารและสมาชิกเทศบาลตำบลบ้านเป่า คณะกรรมการศูนย์การ และ ผู้อาวุโสในหมู่บ้านและเกษตรกร ซึ่งจะใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีความยืดหยุ่น มีอารมณ์ดี อารมณ์ขัน และใจเย็น

การเก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่ม

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือติดต่อขอความร่วมมือถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม โดยผู้ร่วมสนทนากลุ่มเป็นดังต่อไปนี้ คือ ตัวแทนกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน ผู้บริหารและสมาชิกเทศบาลตำบลบ้านเป่า คณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ข้าราชการในพื้นที่ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชนด้านศาสนาและผู้อาวุโสในหมู่บ้าน โดยมีขั้นตอนการสนทนากลุ่มดังนี้

3.1 ขออนุญาตใช้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นสถานที่ในการสนทนากลุ่ม

3.2 ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderation) โดยกำหนดประเด็นการสนทนาดังปรากฏในกรอบความคิดและประเด็นการสนทนาดังที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้น รวมทั้งมีผู้ช่วยในการสนทนากลุ่ม จำนวน 3 คน คือผู้จดบันทึกการสนทนากลุ่ม (Note taker) ทำหน้าที่จดบันทึกการสนทนากลุ่ม จำนวน 2 คนและคณะผู้ให้บริการทั่วไป ทำหน้าที่ในการถ่ายรูป บันทึกเทปและอำนวยความสะดวกให้กับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 1 คน โดยให้ผู้ร่วมสนทนาทุกคนได้แสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็นและผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มสรุปในแต่ละประเด็นอีกครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และคอยควบคุมระยะเวลาในการสนทนากลุ่มให้เป็นไปตามที่กำหนด

3.3 เมื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่มแสดงความคิดเห็นครบทุกประเด็นแล้ว ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มได้กล่าวขอบคุณผู้ร่วมการสนทนากลุ่มทุกคน และยุติการสนทนากลุ่ม

3.4 จัดเตรียมข้อมูลในการสนทนากลุ่มเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 7 การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

1. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม การจดบันทึก มาจัดหมวดหมู่ตามกรอบการวิจัย
2. คัดเลือกข้อมูลที่ไม่จำเป็นออก
3. นำข้อมูลที่จัดหมวดหมู่มาสรุปผล และทำการวิเคราะห์ หาความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละชุด ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และการแปลความหมาย ด้วยใจเป็นกลาง โดยวิเคราะห์จากข้อมูลดิบ (Raw Data) ก่อนแล้วนำข้อมูลที่คล้ายคลึงกัน หรือประเภทเดียวกัน รวมเป็นประเด็น (Topic) แล้วนำหลาย ๆ ประเด็น (Category) จากนั้นสร้าง บทสรุปหรือแบบแผน (Pattern) ในภาพรวม (Holistic)

ขั้นตอนที่ 8 การนำเสนอผลการจัดกระทำข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การดำเนินชีวิตของบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านภูก่อนมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
2. รูปแบบการดำเนินชีวิตของชุมชนบ้านภูหลังจากที่ได้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจ

พอเพียง

3. สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านภูหลังจากมีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ